

Nyhedsbrev for Børnekultur i kommunen, modelkommuneforsøget. 2/08

At kvalificere Nu'et og se det med egne øjne

Af Rikke Lund Heinsen, BKN

Børnekulturfeltet er fyldt med en lang række interessante og nyttige begreber, som de fleste aktører på feltet bruger fra tid til anden: I projektbeskrivelser, ansøgninger, artikler, i handlingsplaner og taler. Begreber som kultur for, med og af børn, æstetiske processer og oplevelser, børns kreative og innovative evner, leg, dannelse, kulturelle kompetencer, netværk... Og vi ved for det meste godt, hvad vi taler om, når vi selv eller andre bruger begreberne.

Et af de interessante begreber er professor Beth Junckers "at kvalificere Nu'et". I artiklen "At kvalificere Nu'et – fremadrettet kulturformidling" (*Slip fortællingen løs*, BKN 2006) skriver Juncker bl.a. om den 4. dimension: den æstetiske:

"Den erobrer krop, sans og sind (...) skaber en virkelighed, der i disse øjeblikke kun er til og kun giver mening og betydning for dem, der deltager (...). Det er denne 4. dimension, som alle børn arbejder på at nå til hverdag – i leg og samvær. Det er muligheden for at bidrage til den, dette særlige NU, der er al kunst og kulturformidlings mål".

På min foreløbige tur rundt i landet til modelkommunerne har jeg haft det privilegium at opleve det kvalificerede Nu, at møde voksne, der bidrager til dette særlige Nu, og børn, som bruger Nu'et til at erkende sig selv og andre.

I Silkeborg så jeg små børns møde med en musiker og musikken. Senere samme dag så jeg lidt større børnehavn og deres møde med samme kunstner – nu i æstetiske processer, hvor musik, dans og fortælling blande

de sig. Begge oplevelser gav konkret indhold til projektets titel Fabulatoriet.

Børnenes egen musikalitet, ideer, kroppe og impulser skabte begge steder et kvalificeret Nu, som var helt særligt – sammen med den professionelle kunstners fabulerende nærvær og pædagogernes deltagelse og engagement.

I Vordingborg mødte jeg en stor gruppe dagplejere, der skal være kuffertbærere og -udviklere i kommunens kulturkuffertprojekt. Deres entusiasme og vilje til at skabe de bedste rammer for udbredelse af kulturkufferten til så mange børn i alderen 8 måneder til 3 år var til stor inspiration.

Det kommer til at kræve noget af disse dagplejemødre – bl.a. at få småbørnsfamilierne til at se kufferten med alderssvarende bøger, musik og tilknyttede kulturelle oplevelser som en særlig mulighed for at bringe kunsten og kulturen i spil for de allermindste.

Dagen efter tog jeg til Odsherred Kommune, som arbejder med et Kulturboomerang-projekt for børn i SFO-regi.

Her fik jeg bl.a. lov til at se en professionel skuespiller arbejde med en gruppe børn og fik indblik i, hvordan den voksne skaber rummet for børnene, et trygt fysisk og mentalt rum, hvori man kan være sig selv og spille en rolle, hvor man kan lege og øve sig i temposkift, at tale højt, at improvisere, at fortælle en historie...

Fortsættes →

INDHOLD

At kvalificere Nu'et og se det med egne øjne	1
Aktuelle puljer	2
Kort nyt	2
Kalender 2008	2
Fortællefrø i fuldt firspring	3
SFO'er og kulturinstitutioner åbner dør til kreativt væksthus	4
Nyt fra evaluator	5
Blog-nyt	5
Fakta om modelforsøget	5

Redaktion

Konsulent Rikke Lund Heinsen
rlh@boernekultur.dk

Webredaktør Signe Thomsen
sth@boernekultur.dk

Børnekulturens Netværk
H.C. Andersens Boulevard 2
1553 København V
Tlf. 33 73 33 70
www.boernekultur.dk

Senest har jeg været i Helsingør, og her var jeg inviteret til fernisering i børnehaven Krible Krable. Her har de i en stor børnegruppe arbejdet med en musiker og en billedkunstner over emnet følelser. Ikke helt nemt, hverken for børn eller voksne at svare på, hvad det vil sige at være vred, glad, ked af det...

Men gennem musikken og billedkunsten havde børnene skabt en imponerende udstilling med tegninger, skulpturer, mosaikker og nykomponerede sange.

Der var røde kinder, og et rødt bånd blev klippet over, inden store og små væltede ind i udstillingslokalet. Især de store følelses-skulpturer midt i rummet var genstand for stor beundring og forundring – den bange mand med råbåndsknuder i maven, den vrede med edderkopper og ild indeni og den glade med sommerfugle. Små menneskers inspirerende tanker om, hvor forskelligt vi kan have det!

At få mulighed for at opleve disse meget forskellige kvalificerede Nu'er sammen med tovholdere i modelprojekterne, de involverede kunstnere og aktører og ikke mindst børnene giver en fælles oplevelsesramme at tale videre i.

Begreberne får konkret indhold, det giver en ekstra dimension i det fælles arbejde for at styrke og opkvalificere det børnekulturelle felt, og det giver grobund for den dialog, som Børnekulturens Netværk ønsker at have med kommunerne. Jeg glæder mig til den kommende tur rundt i landet til de resterende modelkommuner.

Tak indtil videre for alle Nu'erne!

Aktuelle puljer

Digitale formidlingsprojekter

Kulturarvsstyrelsen administrerer Kulturturnet Danmark-puljen, som støtter udvikling af kulturformidling på internettet. Puljen kan primært søges af mindre statslige og statsstøttede kulturinstitutioner til projekter.

Ansøgningsfristen er den 15. maj 2008 kl. 16.

Læs mere på [Kulturarvsstyrelsens hjemmeside](#).

Lige muligheder

Regeringens nye satspuljeprogram 'Lige muligheder' afsætter på Kulturministeriets område midler til medborgercentre og bogstartprogrammer for børn i udsatte boligområder.

Der er afsat 16 mio. kr. til bogstartprogrammer og 32 mio. kr. til medborgercentre. Programmerne koordineres af Styrelsen for Bibliotek og Medier, men tænkes igangsat i kommunalt regi i efteråret 2008.

Medborgercentre

Erfaringer fra f.eks. Gjellerup og Vollsmose viser, at biblioteker og medborgercentre spiller en vigtig rolle i forhold til at skabe kulturelle og sociale samlingspunkter i udsatte boligområder.

Et medborgercenter er et tilbud til familier, der har svært ved at gribe de muligheder, samfundet stiller til rådighed. Centrene placeres, hvor folk bor. Styrken er, at medborgercentre er åbne og frivillige tilbud.

Centrene tilbyder f.eks. rådgivning i forbindelse med sundhed, børns trivsel og deltagelse i netværk. Derudover er der muligheder for mentorordninger til fastholdelse af uddannelsesplads og job, lektiehjælp, sprogkurser og andre sprogstimulerende aktiviteter.

Bogstart

Bogstart forsyner børn med en gratis bogpakke tilpasset deres alderstrin i fire omgange - indtil barnet fylder seks år. I tilknytning til bogpakkerne er der en række aktiviteter, supplerende materialer og oplysning til forældrene om børns sprog og læsning. Bogstartprogrammer er især målrettet familier med svage traditioner for læsning i hjemmet.

Vil du vide mere?

Kontakt børnebibliotekskonsulent Anna Enemark Brandt, Styrelsen for Bibliotek og Medier på tlf. 3373 3357 eller e-mail: aeb@bs.dk.

Kunstrådets huskunstnerordning

Huskunstnerordningen yder støtte til børn og unges møde med den professionelle kunst og den professionelle kunstner.

Næste ansøgningsfrist er den 1. september 2008. Kommuner, skoler og kunstnere kan søge om tilskud til huskunstnerprojekter, der skal foregå i anden halvdel af skoleåret 2008-2009.

Læs mere på [Kunstrådets hjemmeside](#).

Kort nyt

Rapport om børn som bydetektiver

På bloggen sporiaarhus.dk kan du nu finde en rapport om projektet Bydetektiverne, som er pilotprojekt i modelforsøget Søge spor - sætte spor.

Biblioteker på børns præmisser

Se Bibliotek og Mediers rapport om fremtidens biblioteksbetjening af børn på www.bibliotekogmedier.dk.

Kalender 2008

26.-27. maj

Læringscirkler med Pluss Leadership for modelkommunerne. Læs mere på side 5 i nyhedsbrevet.

29.-30. september

Børn, kultur og det kommercielle - en diskussionskonference om forholdet mellem marked og formidling i det børnekulturelle landskab.

Konferencen er arrangeret af Børnekulturens Netværk og afholdes på Munkebjerg Hotel i Vejle.

26.-27. november

Midtvejskonference for model- og følgekommuner, nærmere oplysninger følger i næste nyhedsbrev i august måned.

Fortællefrø i fuldt firspring

Fortællefrø er et spændende forsøg med at spille rollespil med kunstnerisk fortegn. Fem skoler, to SFO'er og fire børnehaver har meldt sig til projektet med i alt 250 børn mellem 5 og 12 år. De skal arbejde sammen med fire professionelle kunstnere om at udvikle et rollespilsunivers.

Af projektkoordinator Gro Ørting

I den første del af projektet tager kunstnerne ud til skoler og institutioner og møder børnene der:

Det er tidlig morgen, da en musiker, en instruktør, en scenograf og en performer pusler rundt i et krat og forbereder sig på, at børnene skal komme og møde dem. Hver især har de lavet sig et rum i skoven, som børnene skal besøge i grupper.

- Der er et akustik-rum med en bjældeskov og instrumenter højt og lavt, i skovbunden og på træerne. Instrumenter, man kender, trompeter, trommer, men også skøre ting, som rasler af mælkekanter og bestik på snore. Her blander lydene i skoven sig med børns udforskning af instrumenternes muligheder i klimten og klange.

- Der er et papir-rum med bøger, ruller af papir, poser, snor, tape, sakse, clips, der kan forvandles til huler eller mumiemasker. Bøger i bunker, guirlander af bøger og poser, træer viklet ind i papir, gamle skuffer med mærkelige leksikoner. Her bygges og laves veje og klippes uhyggelige masker, her konstrueres små hjem og samfund.

- Der er et plastik-rum med forvandlingslik, regnslag og briller, hårspænder og plastikpynt, og masser af lange sugerør. Her forvandles man med smagen af mærkeligt slik og lyden af forvandlingsurets tre slag til et bombardement af farvestrålende gevandter.

- Der er et metal-rum med stål og metal overalt. Metalinstrumenter og elektriske apparater står i skovbunden eller hænger ned fra grenene og indbyder til nye måder at bruge dem på. Robotter leger blinke-leg og nye gangarter opstår, mens der trykkes på knapper og røres ved dimser.

Hele formiddagen er børnene ude i kratet, hvor de bygger, klæder sig ud, spiller og leger. Ansigterne lyser af koncentration, og fantasien blomstrer, det er en fornøjelse at se på!

Jeg står med en af lærerne og jagttager en høj robot, der med stive bevægelser leder en flok andre robotter rundt i sit område, og vi beundrer hans indlevelse i rollen, da læreren siger: "og når jeg nu ved, at han er den, der plejer at være meget genert, så er det faktisk endnu mere fantastisk at se på".

Efter frokost tager børnene på en drømmerejse til afslappende musik, og bag efter tegner de på store stykker papir rullet ud på gulvet. Mens de tegner, fortæller de om deres oplevelser. Hvad for tanker de har gjort sig om de figurer, der kan bebo det sted, de har bygget, eller hvilke egenskaber man har, når man bor i "musik-land": "Når man spiller, så dør de andre, for deres ører kan bare ikke tåle det!"

På den måde samles materiale til den historie, der skal bygges op til det endelige rollespil, som 250 børn skal samles for at spille i Humelhuslugten syd for Viborg den 29.maj.

Hvilke erfaringer gør vi?

De tanker, vi havde gjort os om, hvordan kunstnerne skulle stimulere børnene til selv at udfolde sig, synes at lykkes. Vi oplever, at børnene går ind i projektet og udforsker det med stor nysgerrighed.

Det er godt med konkrete opgaver givet i et kreativt univers, som børnene så selv udfolder sig i. Børnene er meget til stede og siger ikke meget rettet mod os voksne. De er i flow, de er inde i den aktivitet, de er i gang med, og kan faktisk være svære at afbryde, når de skal videre til næste workshop eller have pause. Men hvor de er "lukkede" om deres leg ude i naturen, deler de gerne deres tanker, når det kommer til at fortælle og tegne. Her giver de deres umiddelbare bud på, hvad det, de har oplevet, kan bruges og udvikles til.

Der kan være store forskelle alt efter klassetrin og sammensætningen af børn, i forhold til hvor hurtigt de "tager fat", og det er en af udfordringerne for kunstnerne at finde den formulering eller aktivitet, som børnene inspireres af. Det er de heldigvis ret skrappe till!

Hvad får børnene ud af at være med?

Børnene udfordres kreativt, både i forhold til at arbejde med deres krop og med deres hoved. De perspektiverer den viden og de oplevelser, de har haft, og relaterer dem til deres eget hverdagsliv i de måder, de stiller rollespilsværdenen og dens relationer op på.

Børnene arbejder meget konkret: De udnytter de muligheder, der er foran dem i forhold til de opgaver, de bliver stillet. Men de forstår også at sætte op-

levelserne ind i en narrativ kontekst og digter ubesværet videre på de historier, de har skabt i skoven. Det er spændende at lade dem fortælle, og vi oplever, at kunstnerne har en evne til at modtage, hvad børnene gør og siger, og skabe en kontakt, der åbner op for samarbejde og gensidige udfordringer.

Vi glæder os!

Vi har haft en fantastisk start på vores rollespilsprojekt! Tingene er gået efter planen, og al logistik er faldet på plads. Vores gruppe af

kunstnere er nysgerrige og modige og dygtige til at samarbejde.

Der er blevet arbejdet hårdt, men der har været overskud til at eksperimentere og finde på nyt undervejs. Den form for fornøjelse og udvikling af kunstnerens faglighed er vigtig og god for kunstnerne og for os, der engagerer dem. Så stemningen er høj, og humøret er godt. Latteren runger ofte!

Vi ser frem til den næste måneds tid, hvor kunstnerne er rundt i kommunen og arbejder videre med børnene, og ikke mindst til, at alle til sidst samles til det store rollespil i skoven! Det bliver helt sikkert SJOVT!

Vil du vide mere?

Kontakt projektkoordinator Gro Ørting, tlf. 8727 0153, ny@kulturprinsen.dk, www.viborg.dk/fortaellefrø

Se desuden artiklen "[Fortællefrø på spring](#)" om den workshop, vi afholdt for lærere og pædagoger, under Viborg Kommunes modelkommuneforsøg på www.boernekultur.dk.

SFO'er og kulturinstitutioner åbner dør til kreativt væksthus

Kultur understøtter og udfordrer pædagogikken, og samarbejdet tilføjer nye dimensioner til alle involverede, viser status for modelforsøget Kulturboomerang for skolefritidsordninger og kulturinstitutioner i Odsherred Kommune.

Af Michael Kjeldgaard, pædagogisk konsulent, Odsherred Kommune.

- Livets træ består af bevægelse, musik og sang. Børn har brug for de tre ting for at leve, vokse og udvikle sig.
- Natur og pædagogik kan i deres samarbejde skabe fordybelse. Husk at give dig selv og hinanden tid.
- Vi skal støtte det hele barn og få de mange brikker til at passe sammen. Teater og pædagogik spiller godt op mod hinanden.
- Vi har brug for en kulturbus, så kulturen kan komme rundt til alle børn i Odsherred.
- Tid, kulturarv og kendskab til vores fælles historie er vigtig for børn og voksne.
- Et hastigt forandret samfund fordrer børn og voksnes evne til mediehåndtering.
- Film og levende billeder skal favne hele Odsherred.

• Verden findes, og den hedder SFO-Kultur, og sammen har vi åbnet døren ind til et væksthus af kreativitet.

Alle disse budskaber blev på en fælles temadag mellem kulturinstitutionerne og skolefritidsordningerne i Odsherred Kommune på Odsherred visualiseret gennem seks værkstedsgruppers kreative udfoldelser, dialog og samarbejde.

Opgaven til grupperne lød: "Skab jeres visuelle udtryk i form af en plakat over temaet Jeres håb, drømme og fremtidstanker om modelforsøget".

Udtryk på plakater

Anledningen til fællesmødet var at gøre status over første fase af modelforsøget og at planlægge forsøgets anden fase.

Børnenes billedskole havde i samarbejde med Kulturforvaltningen og Skole- og Institutionsafdelingen planlagt dagens program, som indeholdt en kreativ proces for deltagerne.

Forinden havde deltagerne fået et oplæg om plakaternes historie, udtryk og virkemidler.

De færdige plakater blev efterfølgende udstillet i et "galleri", hvorefter en repræsentant fra hver gruppe fortalte lidt om baggrunden for de forskellige plakater.

Hele familien skal med

Igennem en række oplæg blev der gjort status for første fase af projektet, og på mødet blev der lejlighed til erfaringsdeling.

Langt de fleste partnerskaber mellem SFO'erne og kulturinstitutionerne har afsluttet eller er lige ved at afslutte den aktivitetsdel, hvor kulturinstitutionerne har været ude og arbejde med diverse projekter i SFO'erne.

På fællesdagen blev der endvidere arbejdet i grupper ud fra anden fase af projektet, hvor omdrejningspunktet er familieaktiviteter.

Alle SFO-børns familier inviteres i efteråret ud til særlige aktivitetsdage på de forskellige kulturinstitutioner.

Denne fase af projektet skydes i gang med en fælles udstilling/installation af modelforsøget, i Pakhuset i Nykøbing Sjælland mandag den 8. september 2008.

I alt var der samlet 35 deltagere, inklusive konsulenter Kulturforvaltningen og Skole- og Institutionsafdelingen.

Alle Odsherreds 11 SFO'er deltog sammen med Odsherred Teatercenter, Odsherred Kulturhistoriske Museum, Børnenes Billedskole, Odsherred Kunstmuseum, Vig Bio, Odsherred Naturskole, Odsherred Bibliotek og Odsherred Musikskole i den fælles temadag hos Odsherred Teatercenter i Annebergparken i Nykøbing Sjælland.

Kontaktpersoner:

Michael Kjeldgaard
Pædagogisk konsulent
Odsherred Kommune
Tlf. 5966 6507
E-mail mik@odsherred.dk

Eva Ormstrup Bentsen
Kulturmedarbejder
Odsherred Kommune
Tlf. 5966 6405
E-mail evobe@odsherred.dk

Om Kulturboomerang

Odsherred Kommunes 11 skolefritidsordninger med cirka 1300 børn i alderen 6 til 10 år har indgået aftaler med kunstmuseum, billedskole, teater, musikskole, bibliotek, naturskole og flere andre kulturinstitutioner om konkrete kunst- og kulturprojekter inden for billedkunst, teater, musik, forfatterværksted, natur, dans og kulturhistorie i foråret 2008.

Hver SFO har fået tildelt 37 timer om ugen til brug for partnerskabet med kulturinstitutionerne i Odsherred.

Formålet med modelforsøget er at bringe den professionelle kunst og kultur ud til flest mulige børn, som får mulighed for at møde og afprøve de børnekulturelle tilbud, som er i området, også sammen med deres familier.

Læs mere på www.boernekultur.dk

Nyt fra evaluuator

Status fra Pluss Leadership i relation til de kommende læringscirkler og evalueringsprocessen.

Modelkommunerne er i den seneste tid blevet inviteret til læringscirklerne i København den 26. og 27. maj. Ligeledes er følgekommunerne blevet inviteret til følgekommunemøde den 27. maj.

Læringscirklerne fungerer som "åben konsulentbistand". Råmateriale er jer og jeres projekter. Udgangspunktet for seancerne er jeres svar på tre spørgsmål: Hvor står I nu? Hvad er udfordringerne? Hvor kunne I tænke jer spar- ring?

Dagene har således fokus på jeres projekter. Processen tager på forskellig vis udgangspunkt i projekterne som cases, og den åbne konsulentbistand vil forhå-

bentlig bidrage til at få belyst og bearbejdet nogle aktuelle problemstillinger og udfordringer – dels specifikt for jeres projekt, dels i form af mere generelle temaer. Under alle omstændigheder opnås sparring og læring, der gerne skulle bidrage til at bringe projekterne godt videre, ligesom kommunerne får inspiration fra de øvrige cases.

Desuden har Pluss for nyligt udsendt materiale til selvevaluering I. Selvevalueringen er udstyret med en skrivevejledning, der giver konkrete anvisninger og eksempler på besvarelserne. I vejledningen fremgår det – og vi gentager her:

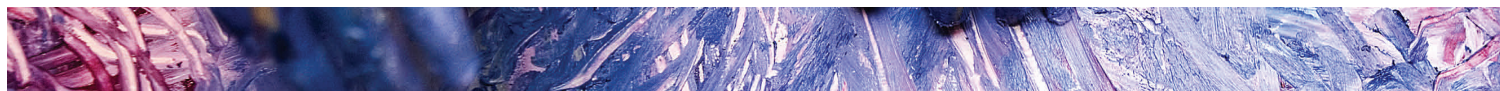
Der er ikke tale om en lang, akademisk rapport. Arbejdet med selvevalueringen skal gerne kunne gøres på en halv til en hel arbejdsdag.

Endelig havde vi den 15. april fornøjelsen af, sammen med flere af de jyske forsøgskommuner, at deltage i konferencen *Fra Strategi til Handling: Innovation i Børnenes Biblioteker* på Hovedbiblioteket i Århus.

Der var bl.a. oplæg om "De 10 bud om fremtidens biblioteksbetjening af børn" v. Anna Enemark, Styrelsen for Bibliotek og Medier, "Legekultur" v. Helle Skovbjerg Karoff, Syddansk Universitet og "Idéudvikling og Kreativitetsledelse" v. Christian Byrge, Aalborg Universitet.

Nærmere information kan findes på [Århus Kommunes Bibliotekers hjemmeside](http://www.aarhuskommunesbibliotek.dk).

Lene Bak, Anne Sophie Madsen og Bettina Henriksen, Pluss Leadership

Blog-nyt

Tak for alle tilbagemeldingerne på de ris & ros-skemaer, vi har sendt ud til kontaktpersonerne vedrørende vores kommunikationstiltag.

Der tegner sig ikke noget ensartet billede ud fra svarene, men de fleste mener, at vi skal bevare både bloggen og nyhedsbrevet.

Hvornår er der nyt på bloggen?

Flere foreslår, at vi kombinerer bloggen med mails, så alle blogforfatterne automatisk får besked, når der kommer nye indlæg på.

I Blogger, som er den platform, vi bruger, kan det desværre kun lade sig gøre at få sendt mails ud til 10 e-mail-adresser, og da der potentielt er mindst 32 forfattere, giver det ikke mening at

bruge den funktion.

Hvis nogle af jer bruger RSS, kan I vælge at abonnere på nye indlæg på bloggen. Det gør I ved at scrolle ned til bunden af siden og klikke på 'Abonner på indlæg'. Nu åbner der et nyt vindue, og adressen herfra kopierer I ind i jeres RSS-reader. Google stiller en gratis reader til rådighed på www.google.com/reader. Her er der også en udmærket beskrivelse af, hvordan RSS fungerer.

Svært ved at finde rundt?

For bedre at kunne orientere sig på bloggen og finde ældre indlæg er det en rigtig god idé, hvis alle giver deres indlæg etiketter (tags).

Det gør man ved at skrive et emneord eller flere i feltet Etiketter, når man op-

retter et nyt indlæg. Det kan f.eks. være kommunens navn, temaet eller hvad der ellers virker relevant. Alle de etiketter, der knytter sig til indlæggene, bliver automatisk listet i bloggens højremenu.

Husk at kommentere!

Det er sjovest at blogge, når der kommer reaktioner på ens indlæg. Så brug endelig kommentarfunktionen til at diskutere, sparre med hinanden eller stille spørgsmål. Forfatteren til indlægget får automatisk en mail med kommentaren.

Har du spørgsmål til bloggen?

Kontakt webredaktør Signe Thomsen 3373 3377 eller sth@boernekultur.dk.

Find bloggen på <http://modelkommuneforsog.blogspot.com>

Fakta om modelkommuneforsøget

Modelkommuneforsøget er Børnekulturens Netværks konkrete strategi til at bakke om det lokale udviklingsarbejde i kommunerne.

Formålet med forsøget er at udvikle modeller og metoder i arbejdet med børn og kultur. Forsøget er bygget om omkring tre temaer: Kultur i dagtilbuddet, Kultur i skolen og Kultur i familien.

Derudover er der fokus på kvalificering, organisering og forankring i arbejdet med og udviklingen af det børnekulturelle felt.

14 modelkommuner og 18 følgekommuner deltager i forsøget, der strækker sig fra september 2007 til august 2009.

Har du spørgsmål?

Kontakt konsulent Rikke Lund Heinsen på tlf. 33 73 33 78 eller e-mail rlh@boernekultur.dk

Læs mere på Børnekulturens Netværks hjemmeside: www.boernekultur.dk.